

Työtaistelutilasto 2010

191 työtaistelua vuonna 2010

Tilastokeskuksen työtaistelutilaston mukaan Suomessa käytiin 191 työtaistelua vuonna 2010. Työtaisteluja oli selvästi enemmän kuin edellisenä vuonna, jolloin niitä oli 139 kappaletta. Työtaistelujen määrä oli toiseksi suurin 2000-luvulla vuoden 2005 jälkeen. Työtaisteluihin osallistuneiden työntekijöiden lukumäärä oli noin 137 000. Osallistuneiden työntekijöiden määrä oli lähes kolminkertainen edelliseen vuoteen verrattuna ja se oli suurin 2000-luvulla. Menetettyjä työpäiviä oli noin 315 000. Työpäivämenetykset yli kolminkertaistuivat edellisestä vuodesta ja ne olivat 2000-luvun toiseksi suurimmat vuoden 2005 jälkeen.

Työtaistelut vuosina 2000-2010

Vuosi	Työtaisteluja	Työntekijöitä	Menetettyjä työpäiviä
2000	96	84 092	253 838
2001	84	21 715	60 652
2002	76	70 867	74 985
2003	112	91 866	66 136
2004	84	25 211	42 385
2005	365	106 796	672 904
2006	97	48 276	85 075
2007	91	89 729	94 579
2008	92	15 992	16 352
2009	139	50 485	91 899
2010	191	137 316	314 667

Vuosi 2010 oli työmarkkinoilla liittokohtaisten sopimusneuvottelujen aikaa ja monilla aloilla sopimusneuvotteluja vauhditettiin työtaisteluilla. Suurimmat työtaistelutoimet käytiin elintarviketeollisuudessa, jossa keväällä 2010 järjestettiin useita lakkoja ja harvinaisia työsulkuja TES-neuvottelujen aikana. Elintarvikealan työtaisteluissa menetettiin yhteensä noin 108 000 työpäivää. Näistä suurin yksittäinen työtaistelu oli kaupan alan lakko 16. huhtikuuta, johon osallistui noin 50 000 työntekijää. Suuria liittokohtaisia työtaisteluita käytiin myös ahtaus- ja kaupan alalla, joissa kummassakin menetettiin noin 50 000 työpäivää. Merkittäviä työtaisteluita käytiin myös sahateollisuudessa, lentoliikenteessä ja katsastusalalla.

Työtaisteluista 122 käytiin teollisuudessa eli vajaa kaksi kolmasosaa kaikista työtaisteluista. Teollisuuden alatoimialoista eniten työtaisteluita oli elintarvikkeiden valmistuksessa (28) ja metallien jalostuksessa (19).

Ylivoimaisesti eniten teollisuuden työpäivämenetyksiä oli elintarvikkeiden valmistuksessa. Teollisuuden ulkopuolisista toimialoista eniten työtaisteluita oli toimialalla varastointi ja liikennettä palveleva toiminta (15).

Lähes puolessa työtaisteluista syynä oli palkkavaatimus. Myös työnjohto ja työvoiman vähennyksen uhka olivat yleisiä työtaisteluiden syitä.

Paikallisia työtaisteluita käytiin eniten Tampereen, Raahen, Vantaan ja Kuopion kaupungeissa. Työtaisteluista 80 käytiin useammassa kuin yhdessä kunnassa.

Eniten työtaisteluita käytiin vuoden toisella neljänneksellä ja vähiten kolmannella neljänneksellä. Työpäivämenetyksistä yli 60 prosenttia tapahtui vuoden toisella neljänneksellä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2010.....	4
Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2010.....	6
Laatuseloste: Työtaistelutilasto.....	7

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Työtaistelut toimialoittain (TOL 2008) vuonna 2010

Toimiala	Lukumäärä	Osallistuneet yhteensä	Menetetty työpäivät
C Teollisuus	122	64 255	155 135
10 Elintarvikkeiden valmistus	28	44 010	106 508
11 Juomien valmistus	2	750	1 550
13 Tekstiilien valmistus	1	41	41
16 Sahatavaran sekä puu- ja korkkituotteiden valmistus (pl. huonekalut); olki- ja punontatuotteiden valmistus	6	4 254	18 501
17 Paperin, paperi- ja kartonkituotteiden valmistus	11	3 453	8 382
18 Painaminen ja tallenteiden jäljentäminen	2	153	163
20 Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus	7	1 813	3 561
22 Kumi- ja muovituotteiden valmistus	4	907	1 288
23 Muiden ei-metallisten mineraalituotteiden valmistus	1	42	-
24 Metallien jalostus	19	4 380	8 697
25 Metallituotteiden valmistus (pl. koneet ja laitteet)	11	1 031	1 717
26 Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus	1	70	70
27 Sähkölaitteiden valmistus	6	315	337
28 Muiden koneiden ja laitteiden valmistus	11	1 181	1 964
29 Moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus	1	16	27
30 Muiden kulkuneuvojen valmistus	9	1 730	2 271
32 Muu valmistus	2	109	59
D 35 Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta	1	112	143
F 41 Talonrakentaminen	2	1 600	800
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus	8	50 045	50 042
45 Moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien tukku- ja vähittäiskauppa sekä korjaus	1	-	-
46 Tukkukauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	2	45	42
47 Vähittäiskauppa (pl. moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien kauppa)	5	50 000	50 000
H Kuljetus ja varastointi	31	14 252	75 624
49 Maaliikenne ja putkijohtokuljetus	5	6 481	6 056
51 Ilmaliikenne	5	1 850	17 600
52 Varastointi ja liikennettä palveleva toiminta	15	5 896	51 960
53 Posti- ja kuriiritoiminta	6	25	9
J Informaatio ja viestintä	8	974	4 858
58 Kustannustoiminta	1	54	18
60 Radio- ja televisiotoiminta	1	-	-
61 Televiestintä	6	920	4 840
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta	5	958	22 945
71 Arkkitehti- ja insinööripalvelut; tekninen testaus ja analysointi	4	958	22 945
74 Muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle	1	-	-
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta	12	5 000	5 000
78 Työllistämistoiminta	1	-	-
81 Kiinteistön- ja maisemanhoito	5	-	-
82 Hallinto- ja tukipalvelut liike-elämälle	6	5 000	5 000

Toimiala	Lukumäärä	Osallistuneet yhteensä	Menetetyt työpäivät
P 85 Koulutus	1	-	-
R Taiteet, viihde ja virkistys	2	120	120
90 Kulttuuri- ja viihdetoiminta	1	120	120
92 Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut	1	-	-
Yhteensä	191	137 316	314 667

Liitetaulukko 2. Työtaistelut vuosina 1970-2010

Vuosi	Työtaisteluja	Työntekijöitä	Työtaistelua kohden	% työllisistä	Menetettyjä työpäiviä	Osallistunutta kohden
1970	240	201 600	840	9,3	233 200	1,2
1971	838	403 300	481	18,6	2 711 100	6,7
1972	849	239 700	282	11,0	473 100	2,0
1973	1 009	678 200	672	30,6	2 496 900	3,7
1974	1 778	370 700	208	16,3	434 800	1,2
1975	1 530	215 100	141	9,7	284 200	1,3
1976	3 282	512 700	156	23,8	1 325 500	2,6
1977	1 673	743 800	445	35,2	2 374 700	3,2
1978	1 237	164 600	133	7,9	132 400	0,8
1979	1 753	228 690	130	10,7	243 400	1,1
1980	2 238	413 140	185	18,8	1 605 600	3,9
1981	1 612	492 960	306	22,0	659 100	1,3
1982	1 240	167 500	135	7,0	207 600	1,2
1983	1 940	421 840	217	17,7	719 700	1,7
1984	1 710	562 480	329	23,3	1 526 900	2,7
1985	848	171 350	202	7,0	174 300	1,0
1986	1 225	602 730	492	24,8	2 787 600	4,6
1987	802	99 290	124	4,1	130 890	1,3
1988	1 353	244 070	180	10,0	179 820	0,7
1989	629	158 480	252	6,4	204 210	1,3
1990	455	244 760	538	9,9	935 150	3,8
1991	284	166 770	587	7,1	458 340	2,7
1992	168	103 510	616	4,8	76 090	0,7
1993	126	23 190	184	1,1	17 310	0,7
1994	171	70 540	413	3,5	525 700	7,5
1995	112	127 039	1 134	6,3	869 422	6,8
1996	94	43 113	459	2,1	20 077	0,5
1997	91	28 402	312	1,3	103 712	3,7
1998	98	35 380	361	1,6	133 203	3,8
1999	65	14 993	231	0,7	18 953	1,3
2000	96	84 092	876	3,6	253 838	3,0
2001	84	21 715	259	1,0	60 652	2,8
2002	76	70 867	932	3,0	74 985	1,1
2003	112	91 866	820	3,9	66 136	0,7
2004	84	25 211	300	1,0	42 385	1,7
2005	365	106 796	409	4,4	672 904	6,3
2006	97	48 276	498	2,0	85 075	1,8
2007	91	89 729	986	3,7	94 579	1,1
2008	92	15 992	174	0,6	16 352	1,0
2009	139	50 485	363	2,1	91 899	1,8
2010	191	137 526	720	5,6	314 667	2,3

Laatuseloste: Työtaistelutilasto

1. Tilastotietojen relevanssi

Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Työtaistelutilasto kuvaa työntekijöiden tai työnantajien Suomessa järjestämiä työtaisteluita. Työtaistelujen laajuutta kuvataan lukumäärillä osallistuneista työntekijöistä ja menetetyistä työpäivistä.

Aineistot

Pääosa työtaistelutiedoista saadaan työnantajajärjestöiltä. Lisäksi työtaistelutietoja kerätään tiedotusvälineistä ja kysytään tarkempia tietoja suoraan yrityksiltä.

Käsitteet ja määritelmät

Työtaistelu: Työntekijäpuolen tai työnantajapuolen työn väliaikaista tahallista keskeyttämistä, työstä kieltäytymistä, sen hidastamista tai muuta painostuskeinoa jonkin päämäärän saavuttamiseksi. Erilaisia työtaistelun muotoja ovat mm. lakot, ylityökiellot ja työsulut.

Lakko: Työntekijät kieltäytyvät työn tekemisestä ja tällöin he eivät myöskään yleensä saavu työpaikalle.

Jarrutus: Työntekijät ovat työpaikalla, mutta tekevät työtä normaalia huomattavasti hitaammin.

Saarto: Työntekijät kieltäytyvät esim. käsittelemästä tietyn yrityksen kuljetuksista.

Ylityökielto: Työntekijät kieltäytyvät ylitöiden tekemisestä.

Työsulku: Työnantaja sulkee työpaikan ja keskeyttää palkanmaksun.

Välillisesti työtaisteluun osallistuneet: Työntekijät, jotka eivät kuulu työtaistelun osapuoliin, mutta jotka eivät ole voineet tehdä työtänsä työtaistelun vuoksi.

Valtakunnallinen työtaistelu: Työtaistelu on valtakunnallinen, jos sitä johtaa ammattiliitto tai jokin muu yhteinen organisaatio koko valtakunnan alueella. Valtakunnallisia työtaisteluita ei tilastoida lääneittäin tai kunnittain.

2. Menetelmäkuvaus

Työtaistelutilastoon kerätään kaikki työtaistelut, jotka tulevat Tilastokeskuksen tietoon. Työnantajajärjestöjen työtaistelutiedot ja muulla tavalla kerätyt työtaistelutiedot kerätään yhteen tietokantaan. Näin saadusta tietokannasta tehdään taulukoita valittujen luokittelujen ja määrätietojen mukaan.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Osa pienemmistä työtaisteluista jää tilaston ulkopuolelle, koska niiden olemassaolosta ei saada tietoa.

Näiden työtaistelujen puuttumisella on lähinnä merkitystä vain työtaistelujen lukumäärätietoihin.

Työtaisteluiden laajuutta paremmin kuvaaviin työntekijöiden lukumäärätietoihin ja työpäivämenetyksiin joidenkin pienten työtaisteluiden puuttumisella ei ole olennaista merkitystä. Työtaistelujen laajuudesta voi olla työnantaja- ja työntekijäpuolella erilainen näkemys. Yleensä käytetään työnantajajärjestöjen lähettämiä tietoja, jotka ovat yksityiskohtaisia.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Vuodesta 2010 lähtien työtaistelutiedot julkaistaan kerran vuodessa tilastovuotta seuraavan kevään aikana. Työtaistelutietoja julkaistaan neljännesvuoden tarkkuudella. Työtaistelutietoja voidaan luovuttaa myös kuukauden tarkkuudella. Jos työtaistelu kestää kuukauden tai neljännesvuoden vaihteen yli, se sijoitetaan yleensä sille ajanjaksolle, jolla se on suurimmaksi osaksi tapahtunut. Suuria työtaisteluita jaetaan tarkemmin eri neljänneksille tarpeen mukaan.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Tiedot julkaistaan kerran vuodessa internetissä tilaston kotisivuilla ja Statfin-tilastopalvelussa. Laajemmin tietoja julkaistaan Palkat ja työvoimakustannukset -julkaisussa. Lisäksi tietoja on Suomen tilastollisessa vuosikirjassa. Tarkempia tietoja on mahdollista saada Tilastokeskuksesta.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Vertailtavuus muiden maiden tilastoihin

Eri maiden työtaistelutilastot voivat vaihdella suuresti. Työjärjestö ILO kerää tietoa työtaisteluista kaikista maista, joista sitä on saatavilla.

Vertailtavuus historiatietoihin

Työtaistelutietoja on olemassa yli sadan vuoden ajalta. Vuonna 1971 tehtiin tilaston laaja uudistus, jolloin tilaston kattavuus pienemmissä työtaisteluissa parani.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Tuoreimpaan julkaistuun työtaistelutilastoon voi tulla pieniä lisäyksiä, jos joistain työtaisteluista saadaan tiedot työnantajajärjestöltä poikkeuksellisen myöhään.

Lisätietoja

Harri Nummila (09) 1734 3235

Annina Rouvinen (09) 1734 3246

Vastaava tilastojohtaja:

Kari Molnar

palkat.indeksit@stat.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Työtaistelut 2010. Tilastokeskus